

Amsterdam, Rotterdam, Eindhoven, Den Haag, Utrecht
Maastricht, Groningen
25 november 2015

Aan de Tweede Kamer der Staten Generaal

Scheefgroei in de kunsten

Wij maken ons ernstige zorgen over de scheefgroei in de kunsten. De recente herschikking van middelen dreigt de architectuur, vormgeving en e-cultuur ernstig te verzwakken. Terwijl juist deze kunstdisciplines terecht een cruciale rol krijgen toegedicht als het gaat om innovatie samenwerkingen met andere sectoren. Architectuur, vormgeving en e-cultuur zijn vliegwiel voor concrete en toekomstgerichte vernieuwing. Zij staan in het hart van een eigentijds kunstbeleid en mogen niet verkommeren in de marge ervan. Juist nu niet.

Door de motie Monasch tijdens de laatste bespreking van de cultuurbegroting in de Tweede kamer komt er niet 500K maar slechts 100K extra beschikbaar bij het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie (SCI) ten behoeve van de festivalregeling.

De nu door de podiumkunstenfestivals gevraagde extra verschuiving van 2,4 mio dreigt nóg ingrijpender effecten te hebben voor de middelen die het SCI beschikbaar heeft voor disciplines die vier jaar geleden reeds zeer ingrijpend zijn getroffen door bezuinigingen.

Architectuur, vormgeving, en e-cultuur zijn disciplines die niet meer in de culturele basisinfrastructuur, de BIS, vertegenwoordigd zijn. In de BIS worden straks vier filmfestivals en vier podiumkunstenfestivals opgenomen, en geen enkel festival uit een andere discipline.

Wij roepen de Tweede Kamer op om de 2,4 mio extra die wordt gevraagd door de Verenigde Nederlandse Podiumkunstfestivals niet ten koste te laten gaan van andere kunstdisciplines. Bovendien vragen wij om een integrale afweging ten aanzien van noodzakelijke reparaties en investeringen in de kunstensector. Daarbij moeten onderstaande noodzakelijke investeringen in architectuur, vormgeving en e-cultuur worden meegenomen.

We nemen dit moment ook om u onze onvrede over te brengen over de tweedeling in het cultuurbeleid. We

beargumenteren de noodzaak te investeren in architectuur, vormgeving en e-cultuur, in plaats van er verder op te bezuinigen.

Geen tweedeling

In de cultuurnota 2013-2016 is een onwenselijke onderverdeling gemaakt tussen 'kunst' en 'creatieve industrie'. Het Ministerie van OCW heeft langs diezelfde lijnen haar directie ingedeeld. In dit proces zijn de kunstdisciplines architectuur, vormgeving en e-cultuur zonder meer ondergebracht bij de directie Creatieve Industrie.

Er was en is echter geen enkel argument om deze disciplines anders te behandelen dan fotografie, film, theater, beeldende kunst, literatuur en muziek.

Elke kunstdiscipline heeft ongebonden onderzoek nodig en zoekt in publieke contexten naar nieuwe vormen van betekenis. Deze uitingen hebben impact op ons wereldbeeld, zorgen voor reflectie en schoonheid, kunnen bijdragen aan nieuwe inzichten en oplossingen voor sociaal-maatschappelijke vraagstukken in vele domeinen.

Rond elk van de kunstdisciplines is er daarnaast ook altijd een industrie. Bij beeldende kunst zijn dat de galleries en de kunstmarkten. De muziek kent een mondiale muziek- en internetindustrie. Ook film en documentaire hebben steun nodig, ondanks dat er een miljardenindustrie rond film bestaat. Voor iedere discipline geldt dus dat een ongebonden autonome onderzoekspraktijk met publieksactiviteiten gekoppeld is aan relevante interacties met ondernemerschap, samenleving en industrie. Er is daarom geen reden voor een status aparte voor architectuur (nota bene de moeder der kunsten), vormgeving en e-cultuur.

1. wij pleiten voor een fundamentele herziening van het kunstbeleid waarbij enerzijds alle kunstvormen gelijk worden behandeld en vertegenwoordigd zijn in de BIS, en waarbij anderzijds het instrument van de creatieve industrie aan alle kunstvormen ruimte biedt.

Niet bezuinigen maar investeren

Bij de vaststelling van de cultuurnota 2013-2016 zijn dertien instellingen van de BIS naar het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie verwezen. De disciplines Vormgeving, Architectuur en E-cultuur zijn daarmee de enige kunstdisciplines die niet in de BIS zijn

vertegenwoordigd. Dat is ongewenst. De overheveling ging tevens gepaard met een onevenredig grote bezuiniging van 45%. Van 4.8 in 2012 naar 2.8 mio in 2015. De druk op het fonds is toegenomen waardoor de maximale bedragen niet meer kunnen worden toegekend. Voor een aantal grotere instellingen is het subsidieplafond met ingang van 1 januari 2015 nogmaals met 10% tot 20% verlaagd. Niet omdat de kwaliteit ter discussie stond, in tegendeel, maar vanwege de beperkte middelen. Organisaties als de Internationale Architectuur Biennale Rotterdam, V2_, Mediamatic, STEIM en Waag Society zijn op deze wijze tussen de 50% en 70% van hun subsidie kwijtgeraakt. Al eerder werd het Nederlands Instituut voor de Mediakunst wegbezuinigd.

De basis is weggeslagen onder deze instellingen en bijgevolg onder deze kunstdisciplines. De bron van nieuwe inzichten en praktijken dreigt daarmee op te drogen en Nederland dreigt zijn toonaangevende positie te verliezen.

Tegenover bezuinigingen zouden nieuwe geldstromen komen te staan. De Ministeries van OCW en EZ geven in dat kader hoog op van de mogelijkheden voor financiering vanuit topsectorenbeleid en NWO. Die regelingen bieden echter in hun huidige vorm geen ruimte voor artistiek gedreven onderzoek. Het een derde geldstroom die primair bedoeld is voor kennisinstellingen en bedrijven die onderzoek doen naar de creatieve industrie en die ontwikkelde kennis willen toepassen.

Daarom moet de eerste geldstroom voor onderzoek in architectuur, vormgeving en e-cultuur naar een aanvaardbaar niveau. Alleen dan kunnen de terecht hoge verwachtingen worden waargemaakt.

Terecht hoog, want juist deze disciplines zitten dicht op de huid van onze snel veranderende samenleving en onderzoeken actief en concreet de grote opgaven waar wij nu en in de toekomst voor staan.

Van de 500k nieuw budget voor het SCI in het kader van de nieuwe festivalregeling is 400k afgehaald om de podiumkunsten te steunen. Dat budget moet terug naar 500k. Er is nu slechts 125k beschikbaar voor 26 festivals voor architectuur, vormgeving en e-cultuur. Dat zet de andere regelingen binnen het SCI volledig klem en zal betekenen dat ook voormalige BIS instellingen nog verdere gemarginaliseerd worden, of waarschijnlijk, geheel verdwijnen. Dat zou tot een volstrekt onaanvaardbare scheefgroei binnen de kunsten leiden.

2. *Architectuur, vormgeving en e-cultuur moeten een vertegenwoordiging in de BIS krijgen en worden behandeld als kunstdisciplines.*

3. *De meerjarig gefinancierde instellingen in het SCI moeten terug gebracht worden naar een aanvaardbaar niveau. Deze reparatie vraagt om een investering van 1,5 mio.*

4. *De 1 mio die de Ministeries OCW en EZ vanuit het Creatieve Industrie beleid willen investeren in onderzoek moet worden aangewend als eerste geldstroom en belegd bij het SCI en moet niet worden belegd bij de topsector CLICK, waar het verwatert als derde geldstroom en kennisinstellingen en bedrijven financiert.*

5. *Volgens het ministerie van OCW spelen architectuur, vormgeving en e-cultuur een cruciale rol in innovatie en crossovers. Het gaat om een groeisector en de druk op het fonds is onaanvaardbaar groot waardoor kwalitatief goede initiatieven onvoldoende ruimte krijgen. Daarom moet het budget van SCI in totaliteit worden verhoogd om toekomstgericht onderzoek en ontwikkeling beter en structureel te kunnen ondersteunen.*

6. *De nieuwe festivalregeling moet voor architectuur, vormgeving en e-cultuur terug naar de oorspronkelijk voorgestelde 500k.*

We vragen de politiek om actief stelling te nemen. Architectuur, vormgeving en e-cultuur zijn vliegwiel voor werkelijke en toekomstgerichte vernieuwing. Zij staan in het hart van een eigentijds kunstbeleid en mogen niet verkommeren in de marge ervan. Juist nu niet.

Waag Society - Marleen Stikker, Frank Kresin
IABR - George Brugmans
STEIM - Dick Rijken
Mediamatic - Willem Velthoven
Sonic Acts - Lucas van der Velden
V2_ - Alex Adriaansen_
Architectuur Lokaal - Cilly Jansen
Bureau Europa - Saskia van Stein
Archiprix - Henk van der Veen
Submarine Channel - Bruno Felix en Femke Wolting
Nextnature Network - Koert van Mensvoort
M4gastatelier - Gaston ten Horn
If I Can't Dance - Hans Schamlé
Amsterdam Grafisch Atelier - Kristien van den Oever
The Beach - Diana Krabbendam

Arcam - Yvonne Franquinet
LIMA - Gaby Wijers
WOW Amsterdam - Marlies Buurman
Hacking Habitat - Ine Gevers
Impakt Festival - Arjon Dunnewind
Instituut voor Netwerkcultuur (HvA) - Geert Lovink
What Design Can Do - Richard van der Laken
Transnatural Art & Design - Arjen Bangma
Platform GRAS - Peter Michiel Schaap
CBK Zuidoost - Annet Zondervan
Architectuurcentrum AORTA - Eveline Paalvast
TextielMuseum TextielLab - Errol van de Werdt
H+N+S Landschapsarchitecten - Jandirk Hoekstra, Dirk
Sijmons
Stripdagen Haarlem - Thamara van Rijn
Onomatopee - Freek Lomme
Stichting Ruimte - Jan van de Lest
De Monsterkamer - Esther Krop
Rotterdamse Academie van Bouwkunst - Chris
van Langen
De FRANK foundation - Erwin Nederhoff
FASHIONCLASH, Branko Popovic
Rotterdamse Dakendagen - Léon van Geest
Airfoundation - Patrick van der Klooster
De Zwarte Hond - Daan Zandbelt, Jeroen de Willigen
Non Fiction - Michiel van Iersel
TOP - Jan Brouwer
Lectoraat Future Urban Regions - Eric Frijters
Design as Politics, TU Delft - Wouter Vanstiphout
.FABRIC - Olv Klijn
International New Town Institute - Michelle Provoost
ZigZagCity - Rutger van der Graaf, Pieter Kuster
Fiber - Jarl Schulp
LUST, LUSTlab Dimitri Nieuwenhuizen
Setup - Jelle van der Ster
TodaysArt - Olof van Winden
Sandberg Instituut - Jurgen Bey
Illustratie Biennale - Marlies Visser, Eva Bomans

Contact:

Marleen Stikker / 06-53623855 / stikker@waag.org
George Brugmans / 06-55898234 / gbrugmans@IABR.nl